

BUDAPEST, XIV. KERÜLET, AJTÓSI DÜRER SOR 19–21. (HRSZ. 32707/7)

Irodaház építése

Lelőhely-azonosító: 15198

KULCSSZAVAK: népvándorlaskor, szarmata, település

BUDAPEST, DISTRICT XIV, 19–21 AJTÓSI DÜRER LANE (PLOT NO. 32707/7)

Construction of an office building

Site ID: 15198

KEYWORDS: Migration Period, Sarmatian, settlement

Budapest XIV. kerületében, az Ajtósi Dürer sor 19–21. szám alatt a Városliget közvetlen szomszédságában új irodaház kivitelezésére nyújtott be engedélyt a terület tulajdonosa. Az építkezés kiemelt nagyberuházásnak minősült, így a Budapesti Történeti Múzeum a Várkapitányság Nonprofit Zrt. megbízásából végezte az előírt régészeti megfigyelést.

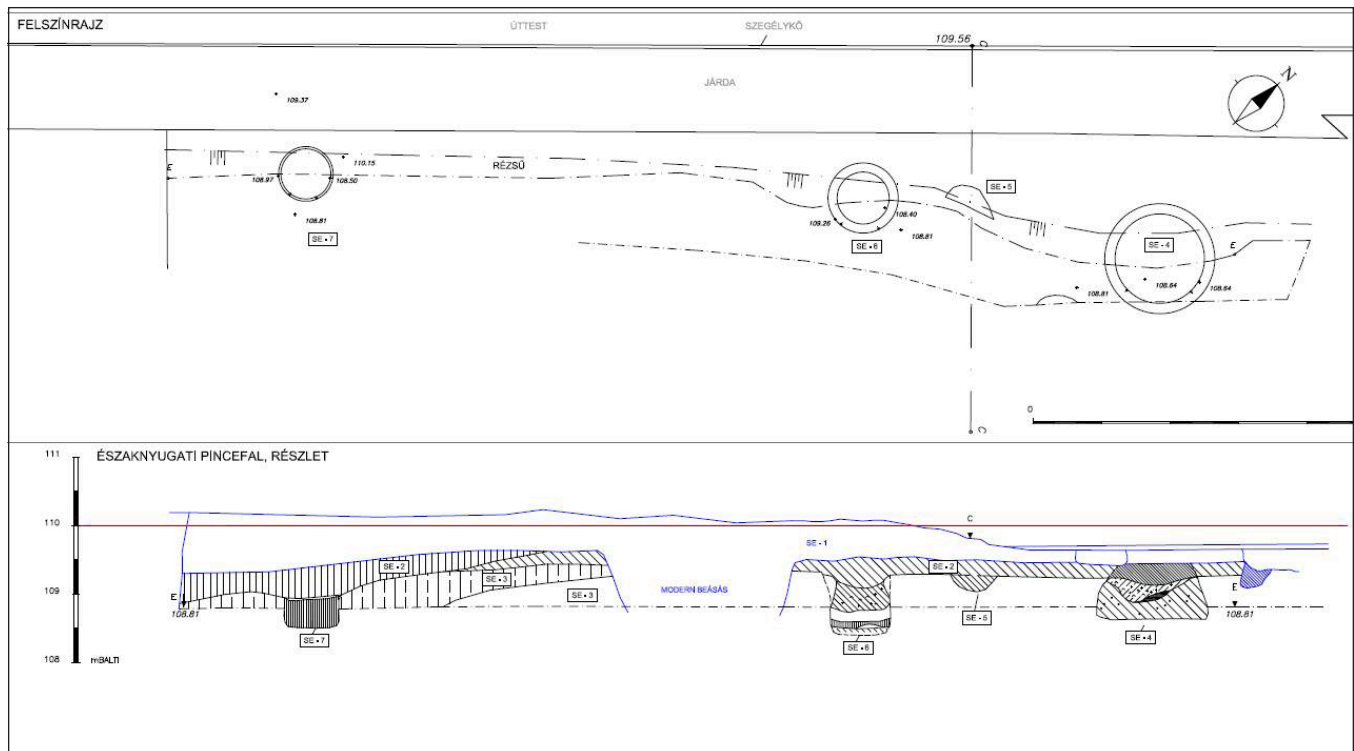
Az építkezést megelőzte a területen álló régebbi tereptárgyak bontása, az alapincézett épületek maradványainak kiemelése. E munkát 2020–2021-ben Gyenes Gábor régésztechnikus felügyelte, régészetileg negatív eredménnyel.

A mostani munkafolyamat során – a pincék helyén – egy csaknem 7000 m²-es, összefüggő, északnyugat-délkeleti irányú munkagödör került kialakításra, amely az új épület és az alatta húzódó többszintes mélygarázs tervei alapján összesen 9567 m²-re bővült. A földmunka általában 3–3,2 m mélységig (107,16 mBf), a munkaterület északnyugati oldalánál kialakított padkánál 108,40 mBf szintig ért le. A pincészet végleges mélysége 8 méter (102,16 mBf) volt. A megfigyelés 6 napja alatt (2021. május 19. és 2021. november 11. között) mindössze 88 m²-en volt érzékelhető az érintetlen humuszos talajréteg. A munkagödör északi sarkában

In Budapest, District XIV, at 19–21 Ajtósi Dürer Lane, in the immediate vicinity of Városliget (City Park) the property owner applied for permission to construct a new office building. As the development qualified as an investment of national economic significance, archaeological monitoring was conducted by the Budapest History Museum commissioned by Várkapitányság Nonprofit Plc. Prior to construction, earlier structures on the plot were demolished, and the remains of previously cellar-equipped buildings were removed. This work was supervised in 2020–2021 by archaeological field technician Gábor Gyenes and yielded negative archaeological results.

During the current phase of works—on the site of the former basements—a continuous construction pit of nearly 7,000 m² was created, oriented north-west–southeast, which, according to the plans for the new building and the multi-level underground garage beneath it, was expanded to a total of 9,567 m². Excavation generally reached a depth of 3–3.2 m (107.16 m a.B.S.l.*), while along a bench on the northwestern side of the work area it extended to 108.40 m a.B.S.l. The final depth of the basement level was 8 m (102.16

* above Baltic Sea level

1. kép: A rézsűben érzékelt jelenségek metszet és felszínrajza (Készítette: Gyenes Gábor)

Fig. 1. Section and plan view of the features observed in the slope (Prepared by Gábor Gyenes)

volt lehetőség a többé-kevésbé ép humuszos talajréteg megfigyelésére, így a régészeti jelenségek tipikus indítási szintjének a lekövetésére is. A helyszíni szemlekor ezen a területen a földmunka már 1,5–1,6 méter mélységig leért.

Az – előzetes értesítés nélkül kialakított – északnyugati utcafronti rézsűben három népvándorlás kori (szarmata) gödör betöltése rajzolódott ki, a jelenségek jelentkezési szintje kb. 109,30 mBf-en volt érzékelhető. (1–3. kép) A rézsű kialakításakor kettévágott gödrök bontásakor edénytöredékek, állatcsont, illetve tapasztöredékek kerültek elő. A hasított csontok több állatból származó étkezési maradékok, az edénytöredékek között durva, kézzel formált, valamint finomabban kidolgozott, szürke töredékek is voltak.

A humuszos réteg 109,44 mBf körül jelent meg az északi sarokban, az északkeleti metszetfalban 15 méteren át követhettük, majd eltűnt az 50–70 cm vastag modern feltöltés alatt. Az Ajtósi Dürer sor felőli metszetfalban délnyugat felé süllyedt (109,38 mBf). Az alattja is ezt a szintváltozást követte. Valószínűleg egy, a Városligeti-patak északkeleti partvonalától emelkedő kisebb homokhát volt a területen, amit a korábbi építések elplaníroztak. A réselési lavírsíkon, valamint a változó vastagságú feltöltés alatt, délkelet felé közvetlenül homokos, sóderes, áradási csíkokkal tagolt folyami hordalék látszott, az eredeti felszínre ott már következtetni sem lehet.

m a.B.S.l.). During the six days of monitoring (between May 19 and November 11, 2021), intact humus-rich soil was observed on only 88 m². In the northern corner of the excavation, it was possible to examine a relatively undisturbed humus layer and thus determine the typical level at which archaeological features appear. At the time of inspection, earthmoving in this area had already reached a depth of 1.5–1.6 m.

In the northwestern street-front slope—formed without prior notification—the fills of three Migration Period (Sarmatian) pits became visible at an elevation of approximately 109.30 m a.B.S.l. (Figs. 1–3) During the excavation of these features, which had been cut through by the formation of the slope, ceramic fragments, animal bones, and daub fragments were recovered. The split bones represent food waste from several animals, while the pottery assemblage included both coarse, hand-made wares and more finely made grey fragments.

The humus layer appeared at around 109.44 m a.B.S.l. in the northern corner and could be followed for 15 m along the northeastern section wall before disappearing beneath 50–70 cm of modern fill. Along the section wall facing Ajtósi Dürer Lane, it sloped downward toward the southwest (109.38 m a.B.S.l.), a change also reflected in the subsoil. This likely indicates the former presence of a small sandy ridge rising from the northeastern bank of the Városliget Stream, which had been levelled during earlier construction activities. On

2. kép: A 6-os számú gödör feltatója az előkerülés után
(Fotó: Gyenes Gábor)

Fig. 2. Soil mark photo of Pit 6 after its exposure
(Photo by Gábor Gyenes)

3. kép: A jelenségek feltárás után (Fotó: Gyenes Gábor)

Fig. 3. The features after excavation (Photo by Gábor Gyenes)

2017-ben a szóban forgó északnyugati részsűtől mindössze néhány méterre, az Ajtósi Dürer sor aszfaltja alatt, víznyomó vezeték fektetése során Korom Anita vezetésével intenzív, Kr. u. 3-4. századra datálható, szarmata település maradványai kerültek feltárára. A most előkerült három jelenség minden bizonnyal szintén ehhez az egykori Városligeti-patak mellett létesített településhez köthető.

RÉSZTVEVŐK: Olgyay János régész, Gyenes Gábor régésztechnikus

Olgyay János – Gyenes Gábor

the slurry trench section, and beneath the fill of varying thickness, sandy and gravelly fluvial deposits with flood lamination were directly visible toward the southeast, making reconstruction of the original ground surface there impossible.

In 2017, only a few metres from the aforementioned northwestern slope, beneath the asphalt road covering of Ajtósi Dürer Lane, the remains of an intensive Sarmatian settlement dated to the 3rd–4th centuries AD were unearthed during the installation of a pressurised water pipeline under the direction of Anita Korom. The three features identified during the present work can almost certainly be associated with this settlement established along the former Városliget Stream.

CONTRIBUTORS: János Olgyay (archaeologist), Gábor Gyenes (archaeological field technician)

János Olgyay – Gábor Gyenes